

Received / Makale Geliş Tarihi 01.07.2024
Published / Yayınlanma Tarihi 31.10.2024
Volume (Issue) Cilt (Sayı) 8 (47)
pp / ss 1330-1340

Review Article / İnceleme Makalesi
10.5281/zenodo.14020766
Mail: editor@pejoss.com

Dr. Öğr. Üyesi Emel Uzuner

<https://orcid.org/0000-0001-8850-7663>

Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Bandırma / TÜRKİYE

ROR Id <https://ror.org/02mtr7g38>

Dr. Öğr. Üyesi Şeref Kocaman

<https://orcid.org/0000-0001-7069-0527>

Namık Kemal Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Tekirdağ / TÜRKİYE

ROR Id: <https://ror.org/01a0mk874>

Dr. Öğr. Üyesi Erdem Çağla

<https://orcid.org/0000-0003-4806-8103>

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İstanbul / TÜRKİYE

ROR Id: <https://ror.org/0188hvh39>

Küresel Çağda Hareketlilik, Refah Düzeyi ve Teknolojinin Grafik Sanatlara Yansıması

Reflection Of Mobility, Welfare Level, And Technology On Graphic Arts In The Global Age

ÖZET

Küresel Çağ'da zorluklarla mücadele etmede ve yeni yollar geliştirmede hareketlilik, refah ve teknolojinin oynadığı roller önem arz etmektedir. Bu zorluklar, toplumların ve bireylerin hayatını derinden etkiler ve bu zorluklarda küresel iş birliği gerekir. Küreselleşmenin etkileri günümüzde her alanda belirgin bir şekilde hissedilmekte ve sanat dünyası da bundan etkilenmektedir. Değişen ve gelişen küresel faktörler; sanatçıların yaratıcılığını etkilerken sanat eserlerinin üretiminden tüketimine kadar birçok boyutta dönüşüm yaşanmasına neden olmaktadır. Küresel hareketlilik, farklı kültürlerin etkileşimini artırarak sanat pratiğinin zenginleşmesini sağlar. Refah düzeyi, sanatın erişim ve üretim süreçlerinde önemli farklılıklara neden olur. Teknolojinin hızlı ilerleyişi, sanatçılara yeni tasarımlar ve ifade biçimleri sunarak grafik sanatları alanında radikal değişimlere yol açmaktadır. "Küresel çağda hareketlilik, refah düzeyi ve teknolojinin grafik sanatlara yansıması" başlığı altında bu üç ana tema ayrı ayrı ele alınmış ve sanat, kültür ve toplum üzerindeki etkileri incelenmiştir. Literatür taraması yöntemi ile yapılan çalışmada grafik tasarım geniş bir yelpazede olduğu görülmektedir. İnceleme sonunda ise sanat dünyasının geleceğine yönelik önemli tespit ortaya koymak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Grafik Tasarım, Hareketlilik, Refah Düzeyi, Teknoloji, Küresel Çağ.

ABSTRACT

In the Global Age, the roles of mobility, prosperity, and technology in meeting challenges and developing new ways of doing things are important. These challenges profoundly affect the lives of societies and individuals and require global cooperation. The effects of globalization are felt in every field today, and the art world is also affected by this. Changing and developing global factors affect the creativity of artists and cause transformation in many dimensions, from production to consumption of artworks. Global mobility enriches art practice by increasing the interaction of different cultures. The level of prosperity causes significant differences in the access and production processes of art. The rapid advancement of technology leads to radical changes in the field of graphic arts by offering artists new designs and forms of expression. Under the title 'Mobility, welfare level, and the reflection of technology on graphic arts in the global era', these three main themes are discussed separately, and their effects on art, culture, and society are analyzed. In the study conducted with the literature review method, it is seen that graphic design has a wide range. At the end of the examination, it is aimed to reveal an important determination for the future of the art world.

Keywords: Graphic Design, Mobility, Welfare Level, Technology, Global Age.

1. GİRİŞ

Küreselleşme kavramı dünyanın değişim ve gelişiminde anahtar sözcüktür. Bu kavramın açıklanması konusunda literatür açısından zenginliğe ve akademik çevrelerce kavrama olan ilgiye karşın ortak bir tanımda uzlaşma sağlanamamıştır (Kıvılcım, 2013, s. 221)

Küreselleşme; mal, hizmet ve sermayenin giderek yükselen hareketliliği neticesinde uluslararası ekonomik anlamda birliktelik sağlanması başka deyişle bütünleşme ve ulusal ekonomilerin dünya piyasalarında kendilerine yer edinme sürecini kapsar. Bu kapsam içine toplum ve devletler arasındaki iletişim ve etkileşim de girer (Zengingönül,2004, s.12)

Küreselleşmenin, teknolojinin ve toplumsal dinamiklerin hızla değiştiği günümüzde grafik sanatlar da bu değişimden etkilenmiş ve kendini yeniden şekillendirmiştir. Küresel hareketlilik, kültürler arası etkileşimi artırmış ve bu durum grafik tasarımlarda zengin ve çeşitli estetik anlayışların bir arada kullanılmasını sağlamıştır.

Tablo 1: Emre Akbulut, Küresel Isınma İllüstrasyon, 2024. **Kaynakça:** Sanatçının Kendisinden Alınmıştır.

Küreselleşme, refah düzeyi, eşitsizlik ve teknolojik gelişmeler, grafik sanatlar alanını derinden etkilemiştir. Grafik sanatçılar, küresel çapta projeler üzerinde çalışabilmekte ve bu da farklı kültürlerin tasarım süreçlerine entegrasyonunu kolaylaştırmaktadır. Hareketlilik, kültürel çeşitlilik ve dijital araçlar tasarım süreçlerini ve sonuçlarını dönüştürmekte; refah düzeyindeki artış, tüketim alışkanlıklarını ve estetik değerleri şekillendirmekte; eşitsizlikler ise grafik tasarımın toplumsal sorumluluğunu ve adil erişimini gündeme getirmektedir. Teknolojik ilerlemeler, grafik tasarım kavramlarını değiştirmekte ve alan açısından genişlemesine, farklı disiplinlere de girmesine neden olur. Bu dinamiklerdeki gelişmeler, grafik sanatlar alanında sürekli bir dönüşüm ve yenilik sürecini beraberinde getirmektedir.

Bu çalışmada kullanılan yöntem; makaleler, kitaplar, raporlar ve sanat eleştirilerini içeren kapsamlı bir literatür taraması yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu tarama; hareketlilik, refah düzeyi, eşitsizlik ve teknolojinin grafik sanatlar üzerindeki etkilerini kavramak için temel oluşturmuştur. Küresel çağda hareketlilik, refah düzeyi ve teknolojinin grafik sanatlar alanındaki etkileri kapsamlı bir şekilde değerlendirmeye alınmıştır. Bu değerlendirme, grafik sanatlarının mevcut durumunu ve gelecekteki olası yönelimlerini anlamak için önemli bilgiler sağlamıştır.

1.1. Hareketlilik

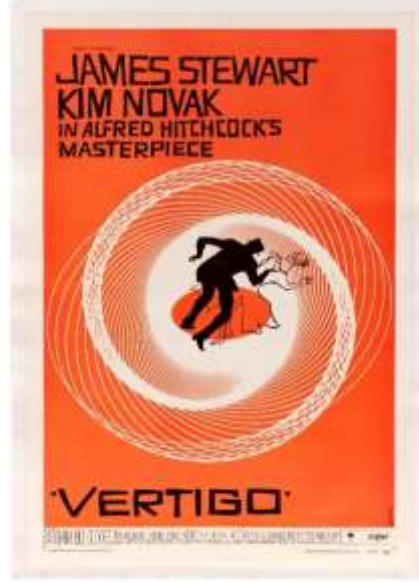
Hareketlilik; insanların, insana ait olan her şeyin genel kapsamda doğanın yer değiştirme ve taşınma kapasitesi anlamına gelir. Göçün zorunlu olmasının temel nedenleri arasında savaşlar, doğal afetler ve ekonomik krizler vardır. Zorunlu göçler göç edenler kadar göç ettikleri ülkeler açısından da bazı zorlukları beraberinde getirir. Göç ve mülteci krizleri, grafik sanatların sıkça ele aldığı temalardan biridir. Bu krizlerin insan ile ilgili olan boyutlarını ve acil durumlarını vurgulamak için grafik tasarım, güçlü bir araçtır. Devletin kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve uluslararası organizasyonlar tarafından bu tür grafiksel çalışmalar etkili şekilde kullanılmaktadır. Göçmen hikâyelerini anlatan fotoğraf sergileri veya göç temalı tiyatro oyunlarının bu alanda öne çıkması Türkiye'deki sanatçıların bu konularda duyarlı olduklarını göstermektedir.

Grafik tasarımın ana hedefi, görsel bir mesajı etkili şekilde sunmaktır. Grafik tasarım, ortaya çıkan ihtiyaçları gidermek için de kullanılır (Tarlakazan ve Tarlakazan, 2024, s.40).

Grafik sanatlar, hareketlilik temasını çeşitli şekillerde ele alabilir. Göç, seyahat, dijital göçmenlik ve bilgi akışı gibi konular grafik tasarım ve dijital sanat yoluyla görselleştirilerek topluma yansıtılır. Göçmenlerin ve mültecilerin deneyimlerini anlatan grafik tasarımlar, afişler, posterler ve infografikler, toplumsal farkındalık yaratma amacı taşımaktadır.

Özellikle hareketli posterler, estetik dengeyi yeniden şekillendirerek, izleyicinin dikkatini hızla çeken ve iletilerin daha etkin bir biçimde aktarıldığı iletişim araçları olarak öne çıkmaktadır (Semih, 2023, s. 1).

Hareketli grafiklerdeki her hareketin bir amacı ve bilgi transferi olmalıdır. Hareketlerin yönü, dönüşü veya zamanı tasarımın hikayesini veya mesajı iletmek için kullanılmalıdır ve rastgele veya gereksiz hareketlerden kaçınılmalıdır (Semih, 2023, s. 16).

Tablo 2: Saul Bass, Baş Dönmesi, 1958 **Kaynakça:** <https://letterformarchive.org>

Grafik tasarımcılar, göçmen ve mülteci krizlerine dikkat çekmek için afişler ve kampanya görselleri oluşturur. Bu görseller, kamuoyunu bilgilendirmek, farkındalık yaratmak ve yardım kampanyalarına katılımı teşvik etmek için kullanılır. Göçmen krizini anlatan bir poster kampanyası görsel hikâye anlatımı kullanarak bireylerin ve ailelerin yaşadığı zorlukları, tehlikeleri ve umutlarını izleyiciye etkili şekilde aktarabilir. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) tarafınca kullanılan grafik tasarımların, mülteci kamplarındaki yaşam koşullarını ve yardıma ihtiyaç duyan bireylerin hikâyelerini etkili bir şekilde görselleştirmesi örnek olarak verilebilir.

Tablo 3: Mültecilerle Dayanışma Afişi **Kaynakça:** <https://multeci.org.tr>

Sanatçı Nilbar Güreş, geniş bir pencereden bakarak göçmenlerin ve mültecilerin yaşadığı zorlukları ve kimlik arayışlarını eserlerinde işler. Güreş'in çalışmaları sosyal eşitsizlik, roller açısından cinsiyetin analiz ve kimlik temaları ele alarak bu hareketliliğin bireysel ve toplumsal etkilerini vurgulamaktadır. Performans, video, heykel, grafik tasarım, illüstrasyon, enstelasyon, fotoğraf ve kolaj gibi farklı teknikleri kullanır.

Tablo 4: Nilbar Güreş, "Hello", Karışık Teknik Enstelasyon, 260 X 142 x 45 cm, İstanbul, 2020
Kaynakça: <https://www.kolekta.com.tr>

Karmaşık veri ve istatistikleri anlaşılır hâle getirmek için infografikler kullanılır. Göçmenlerin sayılarını, demografik özelliklerini, göç güzergâhlarını ve karşılaştıkları zorlukları gibi bilgileri görsel olarak sunmak izleyicinin durumu kavramasını kolaylaştırır. Örnek olarak Avrupa'ya yönelik mülteci akımını gösteren infografikler, hangi ülkelerden kaç kişinin göç ettiğini ve bu kişilerin hangi rotaları kullandığını açık bir şekilde sergileyen çalışmalar gösterilebilir.

Tablo 5: Avrupa'ya yönelik mülteci akımını gösteren infografik dağılımı **Kaynakça:** <https://www.researchgate.net>

1.2. Refah Düzeyi

Refah; toplum ve toplumu oluşturan tüm bireylerin ekonomik, sosyal ve fiziksel durumlarını ve oluşlarını ifade eder. Toplumun refahını etkileyen olaylar başında pandemiler, doğal afetler ve savaşlar gibi yıkıcı olaylar gelir. Bu nedenle sosyal güvenlik ağları, sağlık sistemleri ve ekonomik destek programları refahın sürdürülebilmesi için gereklidir.

Grafik sanatlar, toplumsal ve ekonomik eşitsizlikleri vurgulamak ve refah düzeyindeki farklılıkları göstermek için güçlü bir araçtır. Toplumların refah düzeyi ve refah düzeyindeki eşitsizlik, grafik sanatlarda çoklukla tema olarak işlenir. Bu temaların vurgulanmasındaki ana hedef toplumsal bilincin yaratılmak istenmesidir. Bu kapsamda temalar; grafik tasarım, resim, heykel ve performans sanatları gibi farklı disiplinlerde ortaya konur. Grafik tasarım, bu konuların karmaşıklığını görsel olarak ifade edebilme yeteneği sayesinde, geniş kitlelere ulaşarak güçlü bir mesaj iletebilir. Bunlar posterler, afişler, billboardlar, illüstrasyonlar ve çeşitli kampanyalar buna etkendir.

Refah düzeyindeki farklılıkların bireyler üzerindeki etkilerini anlatan görseller, empati yaratmak ve sosyal değişim çağrısında bulunmak için kullanılır. Gelir dağılımı eşitsizliğini gösteren bir grafik tasarım, farklı gelir seviyelerindeki insanların yaşam koşullarını karşılaştırarak sosyal adaletin önemini görselleştirerek vurgular. Yoksulluk içinde yaşayan ailelerin günlük yaşamlarını gösteren fotoğraf serileri veya illüstrasyonlar duyuşal görsel hikâyeye anlatımına örnek verilebilir.

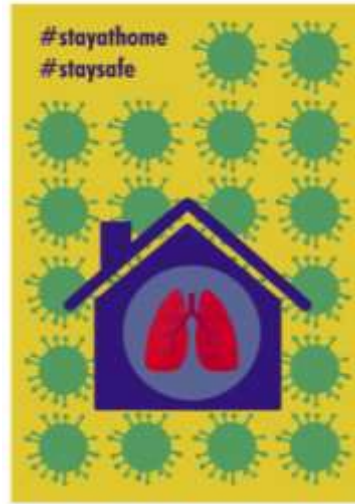
Bilgiyi etkili bir şekilde topluma iletebilmesi ve hedeflenen temada kitleleri harekete geçirmesi adına öne çıkmaktadır. Görsel iletişim, aynı zamanda hikâye anlatımıdır; çeşitli görsel ortamlarda bilgileri nasıl ilettiğimiz ve deneyimler yaratma eylemidir (Langford, 2021:1).

Sanatçı Halil Altındere, İstanbul'un kentsel dönüşüm projelerini ve bu projelerin yarattığı sosyal ve ekonomik etkileri (Görsel 3) eleştirmektedir. Eserlerinde politik, toplumsal, kültürel kodları, yoksulluğu, mülteci sorununu, kentsel dönüşümü ve modernleşme süreçlerinin bireyler üzerindeki etkilerini sorgulayarak baskıcı sistemlere karşı direnişi ele alan çalışmalarıyla öne çıkmaktadır.

Tablo 6: Halil Altındere, Süpermen III, Tuval üzerine yağlıboya, 80x120cm, İstanbul,2011
Kaynakça: <https://halilaltindere.com>

Eşitsizlik karşıtı kampanyalar için hazırlanan posterler, dikkat çekici görseller ve kısa mesajlar kullanarak sosyal adaletin önemini vurgular. Adalet, adil ücret, eğitim ve sağlık hizmetlerinden toplumdaki bireylerin ihtiyaçları kadar ve eşit şekilde faydalanmaları gibi konularda ortaya konulan tasarımlar toplumsal farkındalık yaratmak adına önemlidir. Özellikle pandemi döneminde sağlık krizleri, grafik sanatlarda önemli bir tema hâline gelmiştir. Halk sağlığı için bilgilendirme kampanyaları, salgın hastalıklar döneminde önemli bir rol oynar. COVID-19 kapsamında ortaya konan didaktik grafikler (Görsel 4,5); maske, sosyal mesafe ve hijyen kuralları vb. sağlık önlemlerini etkili bir şekilde iletmek ve psikolojik destek için kullanılmıştır.

Tablo 7: Eda Çalışkan, COVID-19 Afiş tasarımı, İstanbul, 2020 **Kaynakça:** <https://online.fliphtml5.com>

Ekonomik eşitsizlikle ilgili verileri ve istatistikleri görselleştiren infografikler, bu karmaşık konuyu anlaşılır hâle getirir. İnfografikler; gelir dağılımı, zengin-fakir uçurumu ve sosyal hareketlilik gibi konuları ele alabilir. Örnek olarak Dünya Bankası veya OECD gibi kurumların verilerini kullanarak hazırlanan infografikler verilebilir.

1.3. Teknoloji

Teknoloji, küresel yıkımlarla başa çıkmada ve insanların yaşamlarını iyileştirmede kritik bir rol oynar. İleri teknolojiler; afetlere karşı daha dirençli yapılar inşa etmek, salgın hastalıklarla mücadele etmek ve iklim değişikliği ile başa çıkmak için çözümler sunar. Dijital teknolojiler, bilgi paylaşımını hızlandırarak ve uzaktan çalışma gibi yeni çalışma modelleri sunarak hareketliliği ve refahı destekler.

Küresel Çağ'da kullanılan yeni teknolojiler üretimi diğer çağlara oranla çok hızlı şekilde geniş halk kitlelerine ulaştırmaktadır (Dirlik,2000, s. 9). Bu kapsamda teknolojinin tanımlanması küreselleşmenin farklı bir boyutu olması açısından önem arz etmektedir. Küresel ekonomi kavramını ifade eden süreç, dijital bir ekonomi olarak kabul edilmektedir (Kıvılcım, 2013, s.226).

Dijitalleştirme; bilgisayarlar tarafından görsel veya işitsel öğelerin tanınabilmesi, işlenebilmesi ve saklanabilmesi amacıyla sayısal kodlara dönüştürülmesi işlemidir (Deren, 2006, s.28). Bu kodlar, aslına çok yakın olarak tekrar çözülmekte ve alıcının kullanımına sunulmaktadır (Bayraç,2006).

Teknoloji, grafik sanatlarda hem bir araç hem de bir tema olarak önemli bir yer tutar. Teknolojinin grafik sanatlara etkisi hem araçlar hem de temalar açısından geniş bir yelpazeyi kapsar. Dijital teknolojilerin kullanımı, grafik sanatların evrimini hızlandırmış ve yeni ifade biçimlerinin ortaya çıkmasını olanak sağlamıştır.

Günümüzde teknolojinin hızla gelişimi, dijital medyanın ve görsel içeriklerin önemini artırmıştır. Dijital platformların yaygınlaşması ve sosyal medyanın etkisiyle hareketli içeriklere erişim daha kolay hale gelmiştir. Hareketli posterler, kısa ve etkili iletişim araçları olarak hedef kitlelerin ilgisini çekmekte ve anlamı daha hızlı iletebilmektedir (Semih, 2023, S. 16)

Posterler, grafik teknolojisinin gelişiminde güçlü kökleri olan halka açık yazılardır ve grafik tasarımın gelişiminde büyük bir rol oynamıştır (Immanuel, 1982:21).

Tablo 8: "Sıfır Atık" Poster Tasarımı Yarışması, Kapadokya Üniversitesi, 2024 **Kaynakça:** <https://kapadokya.edu.tr>

Dijital sanat ve yeni medya, teknolojinin sanatta kullanımının en belirgin örnekleridir. Küresel Çağ'da bilgiyi internet, yapay zekâ gibi teknolojiler hızlandırır; uzaktan çalışma ve eğitim gibi yeni olanaklar sunar ve kriz anlarında hızlı tepki verme yeteneği sağlar. Sanatçılar, teknolojinin insan yaşamı üzerindeki etkilerini ele alarak eserlerinde geleceği tasvir eder. Dijital sanat, 3D modelleme, animasyon ve interaktif tasarım gibi teknolojik yenilikler, grafik sanatlarda devrim yaratmıştır.

Günümüz dünyasında dijital görsellerin, videoların, fotoğrafların ve oyunların kuşattığı insanlar giderek daha fazla görsel olarak düşünmekte ve öğrenmektedir (Coşkun, 2019:460).

Yeni medya sanatları, dijital teknolojilerin sanatla birleştiği ortak bir disiplindir. İnteraktif tasarım, sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR) ve dijital enstalasyonlar, grafik sanatların yeni ifade biçimlerini ifade eder. VR teknolojisi kullanılarak izleyicilere bir felaketin ortasında bulunma deneyimi yaşatmak buna örnek olarak verilebilir. Yeni medya sanatında ise internet ve sosyal medya grafik sanatların yayılımını ve etkisini arttırmıştır. Sosyal medya alanında paylaşılan grafik tasarımlar, toplumsal olaylar ve hareketler hakkında hızlı ve geniş çapta bilgi yaymak için kullanılır.

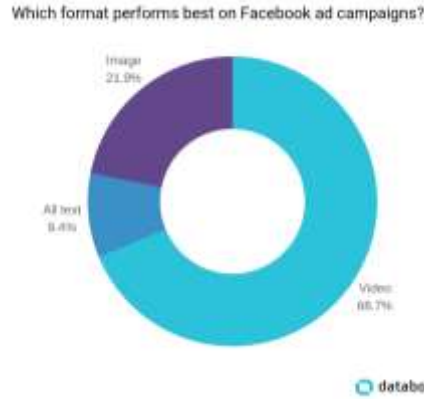
Black Lives Matter (Görsel 6) hareketi sırasında sosyal medyada paylaşılan grafikler, protestoların ve toplumsal taleplerin geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır.

Tablo 9: Black Lives Matter, A.B.D,2020 **Kaynakça:** <https://dpglaw.co.uk>

Sosyal medya platformları, grafik tasarımcıların eserlerini geniş kitlelere ulaştırmasını sağlar. Dijital kampanyalar, bilgilendirici grafikler ve farkındalık yaratan görseller, sosyal medya aracılığıyla hızla yayılabilir. Facebook, Instagram ve Twitter gibi platformlarda paylaşılan infografikler, doğal afetler veya pandemiler hakkında hızlı bilgi yayılımı sağlar.

Hareketli posterler, sosyal medya platformlarında da etkili şekilde kullanılmaktadır. Yaygın sosyal medyalardan olan Instagram, Twitter, TikTok gibi platformlarda hareketli posterler, hızla dikkat çeken ve paylaşılan içerikler arasındadır. Bu dijital platformlarda tanıtım ve duyurular yapılmaktadır, bu tanıtımlar geniş halk kitlelerine hızlı yayılmaktadır (Semih, 2023, S. 16). Görsel 10 incelendiğinde Facebook üzerindeki medyaların tıklama tercihlerine göre oranı verilerek videoların, etkileşim için çok fazla yer kapladığı vurgulanmaktadır.

Tablo 10: Facebook üzerinde videoların izlenme ve etkileşim oranları **Kaynakça:** <https://www.reliablesoft.net>

Dijitalleşmenin artışı ve herkes için erişiminin kolaylaşması iletişimin dijital mecralarda gelişmesini de beraberinde getirmiştir. Medya, mesajın göndericiden alıcıya iletilmesin bir yolu ya da aracıdır (Gerlach, 1980:15).

Refik Anadol, dijital sanat ve veri görselleştirme alanında öncü bir sanatçıdır. Yapay zekâ kullanarak oluşturduğu dijital sanat eserleri (Görsel 11), teknolojinin sanatta nasıl kullanılabileceğine dair çarpıcı örnekler sunar. Dijital verileri kullanarak büyüleyici ve düşündürücü eserler yaratır. Anadol'un çalışmalarında, büyük veri ve yapay zekâ kullanarak dijital dünyayı fiziksel alanda deneyimlenebilir hâle getirir. Bu tür eserler, teknolojinin insan deneyimini nasıl dönüştürdüğünü ve yeni gerçeklikler yarattığını göstermektedir. Anadol'un, geniş veri kümeleri üzerinde eğitilmiş DCGAN, PGAN ve StyleGAN algoritmalarını kullanma nedeni insan bilincinin bir işbirlikçisi haline gelen makine zekâsını, dış gerçekliklerimizin tanınmayan katmanlarını ortaya koymak içindir. Anadol ve ekibi, dijital arşivlerden ve kamuya açık kaynaklardan veri toplar ve bu veri kümelerini makine öğrenimi sınıflandırma modelleriyle işler.

Tablo 11: Refik Anadol, “Gözetimsiz, Makine Halüsinasyonları, MOMA, 2023 **Kaynakça:** <https://refikanadol.com>

Grafik sanatçıları; Adobe Creative Suite (Photoshop, Illustrator, After Effects) gibi dijital yazılımlar ve 3D modelleme araçları (Blender, Maya) kullanarak karmaşık ve etkileyici görseller oluşturabilirler. Bu araçlar, sanatçıların küresel yıkımları ve teknolojiyi görselleştirmelerinde önemli rol oynar. Örnek olarak Photoshop ve Illustrator kullanarak iklim değişikliği veya doğal afetlerin etkilerini gösteren çarpıcı ve detaylı dijital illüstrasyonlar gösterilebilir.

Salgın hastalıklar ve pandemiler küresel sağlık krizleri yaratır ve grafik sanatlar, bu tür krizler sırasında bilgilendirici ve yönlendirici içerikler üretmek için kullanılır.

Tablo 12: Atakan Uzun, COVID-19 Afiş tasarımı, İstanbul, 2020 **Kaynakça:** <https://online.fliphtml5.com>

Doğal afetler ve iklim değişikliği, grafik sanatların sıkça ele aldığı temalardır. Bu temalar kapsamında didaktik ve duyguyu ön plana çıkaran etkileyici görseller üretilebilir. Grafik sanatlar, olayların etkilerini topluma duyurmak ve toplumu acil bilgilendirmek için kullanılır. Greta Thunberg'in iklim değişikliğiyle mücadele hareketi için oluşturulan grafik tasarımlar, küresel çapta farkındalık yaratmış ve iklim eylemi çağrılarını desteklemiştir.

Greta, sosyal medya hesapları üzerinden süreci paylaşmış ve bu eylemi dünyaya duyurmayı ve etkileşim yaratmayı başarmıştır. Etiketler #FridaysForFuture ve #Climatestrike olarak ortaya konmuştur. Bu dünyayı etkileyen eyleme birçok insan kendi ülkelerinden destek vermiştir (Şıvgın & Afacan, 2020, s. 58).

Thunberg'in yaydığı bu dalga dünyada ses getirmiş, iklim hakkında bilinçlenme ve bilinç oluşturma adına çalışmalar başlamıştır. Fridays For Future (FFF) hareketine destek verenler artmış, mücadeleye katılım adına söylemler sosyal alanda ses getirmiştir. Dünya geneline yayılan eylemler ortaya çıkmıştır (Durmuş, 2024, s. 109,110)

Tablo 13: Greta Thunberg'in iklim değişikliğiyle mücadele hareketi “İşte Buradayız, İşte Devam Ediyoruz”, 2024 Grafik Tasarım / Posterler **Kaynakça:** <https://www.humanimpactsinstitute.org>

Doğal afetler ve salgınlar döneminde bilgi hızlı ve etkili şekilde insanlara ulaşmalıdır. Grafik tasarımlar, bilgiyi net, anlaşılır, akılda kalıcı şekilde insanlara sunar. 2011 Tohoku depremi ve tsunamisi sırasında afişler ve bilgilendirici broşürler, tahliye yolları ve güvenli bölgeler hakkında hayati bilgiler sağlamıştır.

2023'te Türkiye'de yaşanan asrın felaketi insanlığa, bilginin hızlı ve etkili yayılımının önemini öğretmiştir.

Tablo 14: Deprem Acil Durum Bilgilendirme Afişi **Kaynakça:** <https://saglik.sinop.edu.tr>

Doğal afetlerin risklerini ve önleme stratejilerini anlatan kampanyalar, grafik tasarımın etkili kullanımıyla desteklenir. Grafik sanatlar, dünyada yaşanan krizlerin ses getirmesi ve ülkelerin birbirinden haberdar olması adına olayları ve durumları görselleştirmek amacıyla önemli bir araçtır. Savaş ve çatışmaların etkilerini göstermek için grafik tasarım, belgesel nitelikte çalışmalar ve farkındalık kampanyaları oluşturmak için kullanılır. Örnek olarak Suriye iç savaşı sırasında, savaşın yıkıcı etkilerini gösteren posterlerin ve sosyal medya görsellerinin, dünya genelinde farkındalık yaratmak için kullanılması gösterilebilir.

Tablo 15: Volkswagen Reklam Afişi **Kaynakça:** <https://x.com>

2. SONUÇ

Küresel yıkımlar çağında hareketlilik, refah ve teknoloji temalarını grafik sanatlar bağlamında incelemek, bu konuların görsel ifade biçimleri ve insanlar üzerinde etkileri adına derinlemesine bir anlayış oluşturur. Grafik sanatlar; toplumsal durum ya da olayları görselleştirerek kitlelere ulaştırmak, toplumda bir hareket, farkındalık yaratmak için kullanılan etkili bir araçtır.

Küresel Çağ'da birçok canlının yaşamını etkileyen yıkımları ve bu yıkımların etkileriyle başa çıkmak için kullanılan yöntemleri anlamak için üç temel kavramın (hareketlilik, refah ve teknoloji) etkileri anlamak ve yorumlamak önemlidir. Örneğin COVID-19 pandemisi sırasında teknoloji, uzaktan çalışma ve online eğitim gibi çözümler sunarak insanların hareketliliğini ve refahını desteklemiştir.

Küresel çağın etkilerinden olan refah düzeyi, hareketlilik ve teknolojiyi grafik sanatlar yoluyla incelemek, bu konuların toplum üzerindeki karmaşık etkilerini görselleştirmek için etkili bir yoldur. Grafik sanatlar, ekonomik ve sosyal adaletsizlikleri vurgulamak, toplumsal farkındalık yaratmak ve sosyal değişim çağrısında bulunak için güçlü bir araçtır. Grafik sanatlar, karmaşık ve duygusal ağırlığı olan toplumun genelini ilgilendiren temaları etkili ve anlaşılır biçimde ortaya koyma yeteneği ile önemli bir rol oynar. Akademik değerlendirmeler ve analizler, bu tasarımların etkisini ve etkinliğini daha iyi anlamamıza olanak tanır ve gelecekteki projeler için önemli içgörüler sunar.

Akademik çalışmalar ve literatürde bu konunun, tarihsel ve çağdaş bağlamda nasıl ele alındığı araştırılarak literatür taraması yapılmıştır. Belirli grafik sanat projeleri veya kampanyaları derinlemesine incelenip bu projelerin ve kampanyaların amaçları ve etkileri hakkında detaylı bilgi edinilmiştir.

Grafik sanatlar sergileri ve dijital gösterimler, bu temaların izleyici üzerindeki etkilerini değerlendirmek için incelenebilir. Ziyaretçi geri bildirimleri ve sergi analizi, sanal ortamda değerlendirilerek bu eserlerin toplumsal farkındalık yaratma potansiyeli ortaya konabilir.

Küreselleşme Çağ; dünyadaki sınırların giderek belirsizleştiği ve uluslararası iletişimin, etkileşimin artmasıyla sosyal, ekonomik ve kültürel alanların hızla değiştiği, geliştiği bir dönemdir. Bu süreçte hareketlilik, refah düzeyi ve teknoloji gibi unsurlar, grafik sanatları alanını önemli ölçüde etkilemiştir.

Küresel Çağ'da hareketlilik, insanların, fikirlerin ve kültürel öğelerin sınırlar ötesi geçişlerini ifade eder. Bu durum, grafik sanatçılara geniş bir ilham kaynağı ve yeni ifade olanakları sunmaktadır. Sanatçılar; farklı kültürlerden ve coğrafyalardan gelen motifleri, teknikleri ve estetik anlayışları harmanlayarak zengin ve çeşitli eserler yaratmaktadır. Örneğin Asya'nın geleneksel sanat formları ile Batı'nın modern tekniklerini birleştiren eserler, küresel sanat piyasasında büyük ilgi görmektedir.

Refah düzeyi, grafik sanatlarının üretimi ve tüketimi ile doğru orantılıdır. Yüksek refah düzeyine sahip ülkelerde, sanatçılar genellikle daha iyi kaynaklara, teknolojiye ve eğitim olanaklarına erişim sağladıkları için daha yaratıcı ve yenilikçi işler üretebilmektedirler. Düşük refah düzeyine sahip bölgelerdeki sanatçıların aynı imkanlara erişememesi küresel sanat dünyasında eşitsizliklere yol açmaktadır.

Teknolojinin hızlı gelişimi, grafik sanatlarında da büyük bir yapılanmayı ve değişimi ortaya çıkarmıştır. Dijitalleşme, grafik tasarım süreçlerini daha hızlı ve erişilebilir hâle getirmiştir. Bununla beraber yeni ifade biçimleri ve teknikleri ortaya çıkarmıştır. Bilgisayar destekli tasarım yazılımları (Adobe Photoshop, Illustrator vb.), üç boyutlu modelleme araçları ve dijital baskı teknikleri, sanatçıların hayal güçlerini sınırsızca kullanmalarına olanak tanımaktadır. Ayrıca internetin yaygınlaşması ile sanat eserlerinin küresel ölçekte sergilenmesi ve pazarlanması da mümkün hâle gelmiştir. Teknolojik araçlar, tasarım ve üretim süreçlerini hızlandırarak sanatçıların daha fazla iş üretmesine olanak tanımaktadır. İnternet ve sosyal medya, sanatçılar arasında küresel ölçekte iletişim ve iş birliği fırsatları sunmaktadır.

İnceleme sonunda sanat dünyasının geleceğine yönelik önemli tespitleri ortaya çıkmıştır. Dijital araçlar ve yazılımlar sanatçılara yeni teknikler ve ifade biçimleri sunmuştur. Yenilenen araçlar ve yazılımlar ile yaratıcının tanımı değiştiği gibi şekli de değişmiştir. Sanat eserleri, dijital platformlarda küresel iletişime açılmıştır. Küresel iletişim ile sanat eserlerine gösterilen olumlu ya da olumsuz tepkiler sanatçısına hızlı şekilde dönmektedir. Sanat, küresel çağda olayları ya da durumları geniş halk kitlelerine duyurmada önemli rol oynamıştır. Küresel olarak olayların duyurulması küresel bilincin oluşması ve küresel iş birliği adına önemlidir. Teknolojik araçların sanata hızla uyumu ile sanatçılar üretim devamlılıklarını sağlamışlardır. Sanatçı duyarlılığı ile birleşen teknoloji, özellikle grafik sanat projeleri veya kampanyaları açısından izleyici üzerinde toplumsal ve bireysel farkındalığı arttırmıştır.

KAYNAKÇA

- Bilgiyonetimi (t.y). Bayraç Naci, *Yeni Ekonomi'nin Toplumsal, Ekonomik ve Teknolojik Boyutları*. http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=443
- Coşkun, Ç. (2019). Visual Culture and Course Contents. The Use of Visual Materials in Gender Education. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, Vol: 10, Issue: 36, pp. (458-470).
- Delil, S. (2023). Hareketli Posterlerde Grafik Tasarımın Rolü Üzerine Bir İnceleme. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 11/1. s. 10–19. doi: 10.7816/sed-11-01-02
- Deren, A. S. (2006). *Sanal Ortamda Kültürel Miras Enformasyon Sistemlerinin Kurulması ve Türkiye İçin Durum Analizi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. (<http://hdl.handle.net/11527/8531>), İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dirlik, A. (2000). *Yirmibeşerî Yüzyıla Doğru Global Kapitalizm, Oryantalizm, Yerlililik*. Global ve Yerel Eksende Türkiye, (der. E. Fuat Keyman ve Ali Yaşar Sarıbay), Alfa Yay.
- Durmuş S. B. (2024). İklim Aktivizmi Üzerine Nitel Bir Araştırma: Fridays For Future Hareketi. *Beykoz Akademi Dergisi, Araştırma Makalesi, Özel Sayı*, 105.118. doi: 10.14514/beykozad.1371084
- Falmouth (2021). *What is Visual Communication?* <https://www.falmouth.ac.uk/news/what-is-visual-communication>
- Gerlach, V. S. (1980). *Teaching & Media: a systematic approach*. Second Edition, Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Immanuel, F. N. (1982). *Poster Design: An Examination Of History, Theory, Practice And Potential*. (<http://hdl.handle.net/1721.1/73243>), Massachusetts Institute of Technology, Dept. of Architecture.
- Kıvılcım F. (2013). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinin Gelişmekte Olan Ülke Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt 5, No 1, 2013. Issn: 1309-8012 (Online) 219
- Şıvgın, B ve Afacan, S. (2020). İklim Krizi İle Küresel Ve Bireysel Mücadeleye Yönelik Bir Çalışma: Greta Thunberg Örneği. *Dsjournal* 1(2), 141-158. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2885567>
- Tarlakazan, B.E ve Tarlakazan E. (2024). Deprem Farkındalığı Bağlamında Görsel Kültürde Sosyal Afiş Tasarımlarına Bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt: Sayı: 79 Sayfa Aralığı: 95- 109.
- Zengingönül, O. (2004). *Yoksulluk Gelişmişlik ve İşgücü Piyasaları Ekseninde Küreselleşme*. Adres Yayınları.